books2ebooks.eu

Voltaire

Den förlorade sonen. Lust-spel, i fem öpningar. Af fransöskan öfwersatt. =Anon=. Stockholm, tryckt uti kongl. tryckeriet, 1750.

Stockholm
1750

e-böcker från ditt bibliotek av
eBooks on Demand

digitaliserad av
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök*: Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra*: Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Mer information finns tillgängliga via http://books2ebooks.eu

VOLTAIRE,
Den förlorade
sonen.

1750.

Vlt. Utl.
Dram.
(Bor.)
1700-1829

V

VOLTAIRE,

Vitt. Utl
Drama
(Bi)
1700-1829

Den Förlorade Sonen.

Lust-Spel,

I Fem Öpningar.

Af Fransöskan öfwersatt.

STOCKHOLM,
Tryckt uti Kongl. Tryckeriet, 1750.

Personerna.

DAMON.
LEANDER, Damons Son.
ROBIN, Damons andra Son.
RONDON, Damons Wän.
ISABELLE, Rondons Dotter.
Fru CROUPILLAC.
LISETTE, Isabellas Piga.
JASMIN, Leanders Dräng.
En Dräng.

Första Öpningen.

Första Inträdet.

DAMON. RONDON.

RONDON.

Min kåra Damon! min goda wån och gamla bekante, hur' i alla de pocker kommer det til, at Ni altid går så trumpen? jag tycker det blir nu tid på at wara lustig, när min Dotter giör Er den hedren at bli Er Sonhustru; dock skal jag säga Er upriktigt min mening om Er Son Robin, at han i alt sitt wäsende är rätt en stormtok.

DAMON.

Huru då?

RONDON.

Han yfs deröfwer, at han nyß har blifwit Doctor Juris, så at alla knapparna springa utur räcken, fast de nyligen blifwit insydda: Hwar gång han kommer til min Dotter, så förklarar han henne sin kärlek i idel Balkar och paragrapher; han mönstrar och mästrar

med en olidelig myndighet all ting; han inbillar sig at han är lärdare än Cato, och den stackarn är knapt torr bakom öronen. Med et ord, han är en narr.

DAMON.

Och Ni, min kåra Rondon, är en knarr, (för rim skull.)

RONDON.

Det är så mit maner, jag säger altid hwad jag tänker; jag har sagt Er ofta tilförene, och säger Er ännu, at Er Son är en inbilsk narr och pedant, som tror at han har slukat up alla de Lagar och Förordningar, som äro giorda sen Kung Magogs tid. Men med alt det, så har Ni likwäl gjordt som en klok och försiktig Far, då Ni gjorde Er äldsta Son, den Storspelaren, den storlugaren, den storswärjaren, den storsuparen, arslös, och kiörde honom ifrån Er, och testamenterade all Er egendom åt den här Er yngre Son, som jag nyß med största beröm har talt om. Ha, ha, ha, det är, min sann, en ståtelig sak, at se honom gå alt efter tact och noter, at höra honom tala alt efter parentesis och cummuna cum puncto, at . . . .

DAMON.

Nå, huru länge skal det räcka? skal jag då altid . . . . .

RONDON.

Nå nå, nå nå, det har intet på sig; alla hans Sottiser, ehuru stora de ock äro, räknar jag för ingen ting, när bara Goßen har bra pengar, och är bra giri g, så är han i mit tycke den förnuftigaste karl i werlden;

den: Och jag lofwar, at ifrån denna stunden ta honom til Måg, min Dotter hör honom til, och återstår intet mer, än at Ni straxt giör honom Testamente af all Er Egendom i löst och fast, wått och tort, ståndande och liggande få, och intet behåller mera för Er sielf än några små reveneur, som Ni kan någorlunda komma ut med; sker intet det, så må Er Son aldrig tänka på at bli min Måg.

DAMON.

Jag har lofwat Er det, jag skal ock fullgiörat; och så wil jag i stillhet frambringa de få dagar, som ännu kunna återstå af min sorgfulla lesnad. Men likwäl är det altför oanständigt, at både Ni och min Son wisa Er så glupska efter min Egendom. Ach! jag är en olyckelig Far, som sedan jag nödgats drifwa ifrån mig en Son, som i liderlighet förslöst alt sit, måste ännu plågas med en annan, som är så omenskligen girig.

RONDON.

Och just derföre tycker jag om honom, och wil ha honom til Måg.

DAMON.

Ach! min hiertans wän, jag är född til at wara olyckelig.

RONDON.

Det är tå et knäfwels jämrande Ni håller, som aldrig får någon ända. Wil Ni då hålre, at Er äldre Son skulle komma hem och förstöra den lyckan som jag ärnat Er?

DAMON.

Nej.

RONDON.

Wil Ni, at han skulle komma och sätta eld på Ert hus?

DAMON.

Nej.

RONDON.

Wil Ni at han skulle komma och ta bort min Dotter midt för näsan på oß bägge twå?

DAMON.

Nej, nej, nej, min kära Herr Rondon!

RONDON.

Wil Ni at han skulle komma och stiäla ifrån Er alla Edra pengar, och giöra Ert Testamente om intet?

DAMON.

Nej! han har förtient at bli arflös, han skal ock blifwa; han har ingen ting annat förskylt, än Himmelens, alla förnuftiga menniskiors och sin Fars wrede och förbannelse.

RONDON.

Ja, Ni tålte honom ock nog länge hos Er. Mins Ni wäl huru behändigt han wiste at lura ifrån Er hästar, wagn, kläder, Jouveler, Meubler, Ur, Pengar, som han spenderade på sina Maitresser, och i synnerhet på den bekanta Fröken Nora, som äntå intet längre älskade honom, än hon feck bra til bästa; ha, ha, ha, jag tilstår at jag ofta roade mig rätt mycket derät.

DA-

DAMON.

Tänk hwad nöje Ni kan ha at förnöja min sorg, likſom hon intet ſkulle wara frätande nog deßutom.

RONDON.

Mins Ni när han hölt va la Banque på knekten, och tappade 150. Dukater, ha, ha, ha.

DAMON.

Ach! jag ber ....

RONDON.

Mins Ni när wi fant honom i Kyrkan ſitta i bänk tilhopa med ſin lilla Fröken; jo, jo, war icke det under Goßen wille ſå gerna gå i Kyrkan; ſtackare! han blef flat när Spögubben wille ſätta honom i ſtocken för omaket.

DAMON.

Jag ber Er, för Himmelens ſkul, at Ni wil hålla up, och intet längre qwälja mit ſargade hierta med hugkomſten af thenna min olyckeliga Son. Ni wet ju, min kära Herr Rondon, at jag har flyttat hit til Stockholm, endaſt för den orſaken ſkul, at jag genom ortens ombyte, ſkulle kunna förminſka åtankan af mina olyckor; och likwäl kan Ni wara ſå obarmhertig och uprifwa de ſår, ſom utomdeß äro alt för ſwidande. Jag tilſtår wäl, at Ni ſäger ſant; men kom ihog, at det är en Sanning ſom ſårar.

RONDON.

Nå förlät mig, jag ſkal tiga och intet tala et ord mera härom. Men hwad tänkte Ni wäl på, när Ni wille giöra en ſådan flyktig ſälle, en ſådan wäder-

hane, en sådan petit-Maitre, en sådan Poltron, en sådan Caffé-hus-hjelte, til Soldat?

DAMON.

Nå, är det ännu intet alt?

RONDON.

Si, ursäkta mig, jag kommer, min sann, intet ihog, at . . . Men jag tycker likwäl at Ni borde . . .

DAMON.

Ja, jag bör och jag skal ock aldeles sluta honom utur min åtanka och kärlek. Men tror Ni då, at min yngre Son, som Ni så mycket tycker om, har kunnat röra Er Dotters hierta, så at hon har kunnat få något tycke för honom?

RONDON.

Hon? om hon har fått tycke för honom? ha, ha, ha, det war en underlig fråga. Wet Ni intet det, at jag är icke allenast Far, utan ock Souverain öfwer min Dotter, jag handterar hennes sinnelag och hierta som et stycke deg, jag stöper henne i hwad form jag wil, och när jag säger: du skal älska, så måste hon wara så god och lyda, fast det wore honom som går med påßarna: så har jag förstått at böja henne.

DAMON.

Min kära Herr Rondon, rätt så oförnuftigt som det är at så twinga sina barn, rätt så mycket twiflar jag ock, at Er Dotter låter på detta sättet twinga sig at älska. Jag mins ännu helt wäl, hurn snart min äldre Son wann hennes hierta, och fick hennes ja; jag wet hurn häftig den första kärleken plär wara, och

hur-

huru djupt han kan ta rot i et ungt hierta, derföre twiflar jag mycket at . . . . .

RONDON.

Ah! lappri, kära Damon, Er äldre Son war en Sprätt, som ingen ting dugde til, min Dotter har långesedan glömt honom; och dertil med har jag exprès förbudit henne, at aldrig tänka på honom mera; och när jag säger en ting, så skal det wara sagt, det må jag förstå.

Andra Inträdet.

DAMON. RONDON. ISABELLA. LISETTE.

RONDON.

Hj! min Dotter, du kommer rätt wäl til paß: jag står här och raisonerar med Herr Damon om en ting, som han intet wil tro. Swara mig nu opriktigt, min Isabella, giör det icke dig lika mycket hwem jag ger dig til man, antingen han är ung eller gammal, wacker eller stygg, halt eller blind, glad eller trumpen, rik eller tiggare, bara du blir gift?

ISABELLA.

Nej! Förlåt mig det, min Far.

RONDON, (bestört.)

Hwad?

DAMON.

Ha, ha, ha, Er Souverainité tog en hastig ända, min goda Herr Rondon, hwar tog nu den makten wägen, som Ni hade, at formera Er Dotters hierta som en degklimp?

RONDON (til Isabella.)

Wet du intet hwem du talar med? har du intet hördt at jag har sagt dig, at du bör älska den som jag befaller dig älska?

ISABELLA.

Jo, har jag så, min Far!

RONDON.

Och at det skal giöra dig lika mycket huru han är fatter?

ISABELLA.

Nej, förlåt mig det, min kåra Far.

RONDON.

Hwad? Min kåra Far, min k. Far! förlåt mig, förlåt mig! hwad är det för . . . .

ISABELLA.

Min hiertans Far! jag wet wäl den skyldighet, som Giftermål påbördar et dygdigt hierta; jag wet at en Hustru bör med förnuft och ömhet förtiena sin Maus kärlek; jag wet at hon genom dygdigt upförande bör ersätta det, som naturen har warit sparsam at ge henne utaf utwärtes skönhet; jag wet at hon bör wara ärbar, tystlåtig och wänlig: Men i kärleks-wal är det en hel annan omständighet; wårt hiertas böjelser tåla intet någon twingande befalning; Kärleken kan intet lida nå-

gon

gon Souverainité öfwer sig. Sedan jag en gång blifwit gift, så äger min Man makt öfwer mig, men deßförinnan bör han åtminstone wara wärd at äga mig. Min Far lårer sielf bäst weta, hurn jag altid upfördt mig, som et lydigt barn, derföre lår han ock tillåta, at jag säger opriktigt min mening, at jag i detta målet intet låter twinga mig, ty natur och förnuft strida deremot.

DAMON.

Hon talar, min sann, så förnuftigt som man någonsin wil begåra: jag wille endast önska, at min Son wore wärd et så älskanswärdt Fruentimmer.

RONDON.

Och jag wille endast önska, at Ni kunde hålla Er mun til, och intet komma med Edra onödiga complimenter och skämma bort Flickan. Jag tör swärja på, at om intet Ni hade warit, så hade hon aldrig talt så mycken galenskap, som hon giordt. (Til Isabella:) Hör Isabella! jag ger dig nu i dag en Man, som just intet är mycket kloker, men desto mera riker; det skal bli min affaire at stöpa om honom efter mit hufwud, men det är din affaire at ta honom så daner han är, hör du det? För resten må Ni sämjas bäst Ni kan; der har du min rena mening. (Til Damon.) Och Ni, min Herr Damon, låt oß straxt gå at upsätta Giftobrefwet med deß tilhöriga puncter, conditioner och förbehåll på ömse sidor, så at hela denna affairen kan i afton bli sluten, ty jag längtar alt för mycket at se min

tilkom-

tilkommande Mäg med et Gåfwobref i händerna, på några 1000:de Riksdaler.

DAMON.

Och jag långtar at se hwad utgång denna saken låter få, som har en så underlig början. (De gå ut.)

Tredje Inträdet.

ISABELLE. LISETTE.

LISETTE.

Tors bewars! min Fröken, huru galen Er Herr Far kan wara, jag tror at hans make fins intet på jorden.

ISABELLE.

Han är likwäl min Far, och all hans stränghet skal intet kunna förmå mig at wika et enda steg ifrån den skyldighet som anstår en dygdig Dotter. Ehuru underlig han ock wisar sig, så har jag dock ofta med saktmodighet rättat honom midt i sin största ifwer; dock tilstår jag, at thenna gången har han gått alt för wida, då han wil twinga mig til at älska den pedantiska Doctor Robin.

LISETTE.

Min wackra Fröken! säg mig, huru skulle det Fruntimmer se ut, som skulle kunna få tycke för Doctor Robin? jag säger för min del, at jag hädre wille ta en gammal Gardies-karl, som swär, super, och basar

sin

sin Hustru, bara han der emellan håller af henne. Jag kan just få miältsiuka, när jag ser Doctor Robin komma med sin lagfarna mine, och tala wid et Fruntimmer med samma gravitetiska ton, som en Notarius läser up en dom. I går när han war här för middagen, så skal Fröken tro jag giorde honom et puß, som war rätt roligt: han hade warit på Trycket och köpt sig en knäfla hop med Förordningar, med dem hade han så proppat full sin ficka, at halfparten war utom; jag drog med behändighet några stycken ut, bar dem ner i köket, och gaf dem åt Kokerskan, som straxt emplojerade dem til at gjöra bakelse derpå; hwad hände? om middagen, när han skulle spisa hos oß, blef han til all olycka warse, at under det som han feck på sin talrik, satt en bit deraf; han tog den så sakta bort och stoppade hos sig med största veneration: min Fröken må tro, jag gret intet wid det tilfället. Ja, det är mig en löjelig Doctor Juris, han är lik Påfogeln, som speglar sig i sina egna fiädrar, han tycker at maken kräk andas intet under Solen.

ISABELLE.

Min k. Lisette! du målar honom af nog lifligt. Men hwad skal jag giöra? jag märker wäl at jag ändå blir twungen til at gifta mig med honom. E, huru oskickelig han är at bli min Man, så är han likwäl den endaste som jag bör ta, efter min Far så befaller. Ach! huru lyckligt är det hierta, som utan twång får älska.

LISET-

LISETTE.

Jag har stort medlidande med Er, min Fröken, och skulle gerna söka at hielpa Er, om jag kunde; men jag tycker Ni har alt för litet förtroende til mig: säg mig, hwad skulle Ni wäl giöra, om Herr Rondon skulle . . . . . Men det är sant, Ni har förbudit mig at tala om honom.

ISABELLE.

Hwad wil du säga?

LISETTE.

Jag wil säga, at om Herr Leander skulle komma tilbaka, och wisa . . . . .

ISABELLE.

Tala intet om honom, han älskade mig aldrig upriktigt.

LISETTE.

Nå må giöra då, jag skal intet nämnan. (wil gå.)

ISABELLE (håller henne tilbaka.)

Ach! min kära Lisette, jag tilstår at han blef ägare af mit hierta; men tycker du at han war skapt för en dygdig flicka?

LISETTE.

Han war, min san, en narr, min Fröken. (wil gå.)

ISABELLE (håller henne tilbaka.)

Han war olyckelig, som i sin ungdom råkade i hop med förföriska sällskaper, som förledde honom alt mer och mer ifrån rätta dygdewägen, han sökte skadeliga nöjen, som förstörde hos honom den oskyldiga kärleken.

LISETTE.

Likwäl trodde Ni då, at han war Er trål.

ISABELLE.

Ja! men jag har sedan funnit mig bedragen En upriktig kärlek lägger det aldrastarkaste betzel på odygden, och den som har känning deraf, kan intet annat än wara dygdig. Men Leander har deremot gått en annan wäg, han har af sina wänner låtit förföra sig, at på alt liderligt sätt förstöra sina pengar, han har låtit dra sig ifrån sina Föräldrars ögon, på det han så mycket friare skulle få debauchera; jag kan intet afhålla mig, at med tårar beklaga hans olycka, fast jag ryser öfwer hans odygder.

LISETTE.

Nå så skal då hans Bror Doctor Robin i dag få äga min Fröken, det är min sann, stor skada; Leander war likwäl en wacker Gosse, wäl wäxter, sköna hår, waekra ben, noble gång, kunde dansa, kunde sunga, enfin, war just en ängel i menniskio-skinn.

ISABELLE.

Ach! Lisette! hwad säger du?

LISETTE.

Är det intet sant, min Fröken, at midt under hans swärmande och galenskaper, så kunde man likwäl finna at, i hans hierta war någon grund til honeteté.

ISABELLE.

Ja! jag tilstår han war af naturen bögd til godt.

LISETTE.

Tro intet, min Fröken, at jag skämtar; han war ju ingen skryntare?

ISABELLE.

Nej.

LISETTE.

Ingen baktalare?

ISABELLE.

Nej.

LISETTE.

Ingen lingare?

ISABELLE.

Nej.

LISETTE.

Intet näswis i sin kärlek?

ISABELLE.

Nej.

LISETTE.

Ingen storskräfwa, som lopp omkring och talte om de godheter han ätniutit?

ISABELLE.

Nej, det war han intet; men . . . . .

LISETTE.

Tyst! här kommer hans Bror, Doctor Robin, låt oß löpa bort.

ISABELLE.

Nej! jag må så gerna bli qwar, han har ändå sett oß.

Fierde Inträdet.

ISABELLE. LISETTE. Doctor ROBIN.

ROBIN.

MOrbleu! jag må tilstå at jag nu blir en Grand Seigneur, och Ni en lyckelig Fru, min Fröken, som får åga en widtlagfaren och promoverad Doctor Juris, försedd med en incomparabel esprit, begåfwad med en undranswärd taille och aimabel gestalt, och til öfwerflöd ägare af alla min Fars Pengar och ansenliga Egendom. Himmelen ware lof! at min äldre Bror, den slyngelen, är blefwen arflös, så at jag åfwen får åga hans audel; kan Ni nu se hwad heder och wälstånd jag sätter Er uti? jag tror knapt at Ni lärer finna Er i så mycken lycka. Wärkeligen, när jag rätt betraktar min rang, min Egendom, mit förstånd, mit brillanta wåsende, enfin hela min ståteliga personnage, så tyckes mig at hela werlden skal med håpenhet säga, se der går Magnus Robin, utriusque Juris Doctor meritissimus!

LISETTE.

Min Herr Doctor Magnus Juris merissimus, när jag rätt betraktar Er confusa ésprit, Ert narraktiga wåsende, Er pedantiska gång och tal, ja hela Er Scolfuxiska personnage, som luktar bara Greska och Latinska

glosor, så tycker mig at hela den förnuftiga werlden med skäl kan kalla Er en inbilsk narr.

ROBIN.

Hör, min lilla Lapptaska, om jag mins rätt, så lärer intet hon wara den samma som jag ärnar ta mig til Fru, derföre behagar hon tiga, och bruka veneration för en sådan man som jag är. (Til Isabelle.) Och Ni, min Fröken, som om en tima eller twå får den lyckan at bli Fru Doctorska, Ni skal straxt köra mig den stormunta pigan på dörren, och weta det, at jag intet är Doctor utriusque Juris för ro skul, jag kunde eljest ta sådana mått, at både Ni och hon skulle ångrat.

LISETTE.

Ack! kära Fröken, ta mig i förswar, eljest blir jag olyckelig.

ISABELLE.

Jag ser redan förut at det här får en galen utgång.

LISETTE.

Tala då til honom, och stå intet och mumla för Er sielf.

ISABELLE.

Ach! hwad wil du jag skal säga?

LISETTE.

Bed honom dra för knäfweln i wäld, och låta oß blifwa i fred.

ISABELLE.

Nej, det är anständigare at wara höflig.

LISET-

LISETTE.

Höflig? häj om det wore jag, jag skulle twåla til honom så han aldrig skulle glömmat.

Femte Inträdet.

RONDON och de förra.

RONDON.

HA, ha, ha, det war min sann en lustig avanture.

ROBIN.

Ha, hwad är det då?

RONDON.

Hör på, min kåra Måg! just när jag skulle gå til Er Far, och låta honom skrifwa under Testamentet, så feck jag se honom stå och tala med en främmande man, som just steg utur wagnen.

ISABELLE.

War han ung? min Far . . . .

RONDON.

Nej, han war wist intet ung den. Har du intet sedt huru Metusalus står afmålad, som lefde 969. år förr werldenes skapelse? han hade en stor, krokig och röd näsa, långt skägg, ingen tand i mun, skrynkligt och magert ansikte; det war nöje til at se på huru de bägge gamla stutarna krökte sig för hwarannan, huru de togo

hwarandra i famn, huru de taltes wid, huru de greto, huru de grinade, huru wänligt Er Far Damon tog den andra under armen och förde honom in i sit hus, huru behändigt han slog igen porten för näsan på mig, och sade at han intet kunde skrifwa under, förr än han först skulle få gråta. Nå så gråt länge nog, sade jag, och geck så min wåg.

ROBIN.

Nej, då måste jag hem och taga i tu med honom, är det nu tid at gråta? han skal weta, den goda gubben, at han har en Son som är Doctor utriusque Juris, och som intet låter dra sig wid näsan, när det angår Testamente och Gåfwobrefwet.

ISABELLE.

Nå, nå, min Herr Doctor! det har ingen hast.

RONDON.

Det har ingen hast; det må han förstå, som är Doctor utriusque Juris, gå, gå Herr Doctor och giör Er flit, at Testamentet blir på stunden underskrifwit, den saken är intet at narras med, det wet Ni sielf; bry Er intet om min Dotter, jag tör ge mig den på at hon är orsak til . . . .

ISABELLE.

Hwad är jag orsak til, min Far?

RONDON.

Jo rätt du är orsak til at . . . at . . . at . . . ja! lika mycket, gå din wåg och giör dig färdig til Förlofningen. (De gå ut.)

Andra

Andra Öpningen.

Första Inträdet.

ISABELLE. LISETTE.

LISETTE.

Min Fröken! Ni tycks intet wara mycket nögd med de här tilrustningar som man giör til Er Förlofning.

ISABELLE.

Ach! min kära Lisette, ju mera jag tänker derpå, ju ängsligare blir mit sinne. Jag finner at det är sant, som man allmänt säger, at det är antingen största lycka eller största olycka at wara gift. När wåra sinnen finnas uti en linslig sammanstämning, och en inbördes böjelse til dygd, som binder twenne hiertan tilhopa, ach! Himmel, hwad nöje det då är at älska och at blifwa älskad. Men twärt om, när man nödgas genom Föräldrars nedriga affikter sälja bort sin frihet, och kasta sig under en Mans wåld, med hwilken man intet kan ha det minsta nöje hwarken natt eller dag, utan måste altjemt wara utsatt för hans knarr och otidiga utlåtelser, wara stadd uti en ewig trädom, det är ju intet annat än et jordiskt helfwete.

LISETTE.

Min sann, Ni är intet så enfaldig, min Fröken, som jag tänkt: Ni predikar så lärdt om denna saken, som den bästa Professor; jag tror wärkeligen at unga Fruentimmer ha någon wiß spiritus familiaris, som underwiser dem i hemlighet, det kan jag med egit exempel intyga om så skulle behöfwas. Men säg mig likwäl opriktigt om Ni hatar Doctor Robin för hans egen person skul, eller derföre at Ni ännu har någon kärlek för hans äldre Bror Herr Leander?

ISABELLE.

Jag kan ingen ting säga dig derom, och jag har ingen lust at utleta orsaken til den ångslan som utan uppehåll plågar mit hierta. Du wet ju, at om man wil spegla sig i watn, så måste man intet giörat grumligt och oroligt?

LISETTE.

Ja, ja, spegla mig hit och spegla mig dit, jag kan nog utan spegel och glasögon se hwad som passerar i Ert hierta, jag är intet så dum som Ni tör tänka, och Ni wet ock sielf wäl . . . .

ISABELLE.

Jag wil ingen ting weta, utan håller rådligast, at aldeles wara blind i den saken. Jag wil intet weta om mit hierta ännu älskar den olycklige Leander, hwars ödygder jag bör hata; dock bör jag altid önska honom godt, at han måtte lefwa förnögd, och at han måtte wara återbragt på rätta dygdewägen, för resten skulle jag önska at aldrig se honom mera. Der ser du mit hela hierta.

Andra

Andra Inträdet.

En Dräng. De förra.

Drängen.

SNu Croupillac låter hälsa Fröken, och frågar om hon får ha den åran at hälsa på henne, hon är här utanföre.

ISABELLE.

Hwad wil den visiten säga?

Drängen.

Hon har exprès rest hemman ifrån sin gård brede wid Upsala, endast til at komma och gratulera Fröken.

ISABELLE (Til Lisette.)

Hwar til?

LISETTE.

Til Ert Bröllop utan twifwel.

ISABELLE.

Är jag nu wäl i stånd at ta emot en sådan visite, och at höra hennes osmakliga prat, som aldrig får ända?

LISETTE.

Se här ha wi henne. Waß männ! hon fläsar som hon skulle ha sprungit tre mil.

Tredje Inträdet.

Fru CROUPILLAC. De förre.

Fru CROUPILLAC.

Er Tienarinna, min Fröken!

ISABELLE.

Det fägnar mig at jag får den lyckan at se Frun hos mig. Lisette, sätt fram en stol.

Fru CROUPILLAC.

Nej, jag orkar intet sitta, åh, åh!

ISABELLE.

Hwad felas, min Fru, mår hon intet wäl?

Fru CROUPILLAC.

Ach! min Fröken, det är intet billigt at . . . .

ISABELLE.

Huru nu? min wackra Fru!

Fru CROUPILLAC.

Ja, wackra Fru! om Ni wore mindre wacker, så hade jag mindre ångest at utstå, så hade jag mindre lupit, så hade jag mindre grätit.

ISABELLE.

Ge Er tilfreds, jag kan försäkra . . . .

Fru CROUPILLAC.

Åh! nej det är ogiörligit, jag är tröstlös. Ni får så många Männer Ni någonsin wil ha; jag stackare hade hopp at få en enda, det war ju intet för mycket,

om

om man tänker rätt efter; jag lopp nog innan jag hant så långt; knapt war han i mina händer, förr än Ni kommer och röfwar'n ifrån mig, hwart skal jag nu ta wägen? Ack! at jag skulle lefwa til den dagen, då man förlorar alt, när man förlorar en älskare: nu går jag här ensam och tröstlös. (Gråter.) Det är likwäl alt för barbariskt at ta bort något ifrån den som har så godt som ingen ting förr.

ISABELLE.

Min hjertans Fru! förlåt mig at jag intet förstår hwad Ni säger. Hwad för olycka har händt Er? hwad har Ni mist? hwad har jag röfwat ifrån Er?

Fru CROUPILLAC.

Jag ser wäl, at jag är kommen til de är då hwarken Smink, Moucher eller falska tänder kan något uträtta hos de unga Bußarna, men deröfwer blir jag desperat.

ISABELLE.

Det gjör mig sannerligen rätt ondt om Er; Men jag kan på min åra intet gjöra Frun ung igen.

Fru CROUPILLAC.

Jo men, kan Ni så. Ge mig igen den bedragaren som Ni röfwat ifrån mig.

ISABELLE.

Kors! hwad för en bedragare?

Fru CROUPILLAC.

Den Slyngeln, Doctor Robin; som jag lopp efter så at jag måtte ha blifwit galen, fast den pedanten intet war wärd det.

ISABELLE.

Nå wäl, min Fru!

Fru CROUPILLAC.

Nå wäl! i mina ungdoms år så försäkrar jag Er at jag höll mig för god at se på en Doctor Juris; jag rynkte på näsan åt Assessorer och Secreterare, jag trampade på folk af mindre condition; men jag märker at med åldren så blir man klok.

ISABELLE.

Ja, än sen? så . . . .

Fru CROUPILLAC.

Ja, än sen, så skal Ni weta, at det är Ni som är orsak til min förtwiflan.

ISABELLE.

Jag?

Fru CROUPILLAC.

Ja rätt Ni . . . . Jag bodde på min gård utom Upsala i stillhet och ro, war en förmögen änka, hade Capital på Banquen, jag reste ibland in til Staden at hälsa på mina wänner; den här Monsieur Urjan Herr Doctor Robin, som der studerade Jura, får se mig, fattar tycke för mig, finner mig intet obenägen, säger at jag war skön, enfin förklarar Amour til mig; jag trodde at han älskade mig, men finner nu at han mera älskat mina pengar. In summa, jag tager emot tilbudet och war hjertlig glad, skrifwer til hans Far: mina wänner här i Stockholm arbeta på saken, ty jag hade intet lång patience: gubben swarar at han skal betänka sig derpå; Ni kan då se at saken är riktig.

ISA-

ISABELLE.

Åh! ja wist är han det.

Fru CROUPILLAC.

Hwad mig angick, jag war tilreds på första wink. Men hör på hwad hände. (Gråter.) Ack! jag är färdig at spricka af harm, när jag tänker på det.

ISABELLE.

Ja widare?

Fru CROUPILLAC.

Ja widare? Sedan feck den yrens præceptor weta at hans äldre bror war för sin liderlighet skul bortkiörd ifrån sin Far, och arflös gjord; då skal man tro han war intet sen at slå opp köret, han ansåg med förakt min skönhet och mina tårar, ingen ting war måktigt at hålla honom qwar, jag anwände alla de konster som någonsin kunde optänkas, jag gret, jag contesterade, jag stälte mig desperat, jag försökte at genom tilsatser från Apoteket opfylla de fåror, som åldren plögt i mit ansikte, jag lät hos en habil Måstare giöra mig tänder, som borde opfylla några vacanta ställen fram i mun . . . men alt förgäfwes, han gjorde sig osynlig, friade til Er min Fröken, som han wiste hade något mera pengar än jag: man har sagt mig at han i afton skal förlofwas med Er. Men säg mig, hwad tänker Ni på? är det wäl billigt at så löpa ifrån den ena Brodren til den andra? Men jag skal wisa Er annat, jag skal förbiuda både Lysning och Förlofning; jag skal processa med Er, så länge jag har någon halföre igen af all min Egendom,

dom, ja, jag skal begynna en sådan process, at både Ni, hans Far, och alla mina tilkommande barn och deras barn skola wara både döda och uppståndna för än han skal lyktas.

ISABELLE.

Det gjör mig af hjertat ondt, at mit Giftermål med Doctor Robin skulle så ha allarmerat Er; jag är min sann intet wärd at man gjör sig så stort oinak. Min kära Fru, förarga Er intet så mycket, kan ske at saken kan blifwa afgjord med goda; ty jag har intet lust at träta mig til man.

Fru CROUPILLAC.

Hwad? wil Ni intet träta?

ISABELLE.

Nej aldeles intet.

Fru CROUPILLAC.

Har Ni då intet tycke för hans person? älskar Ni honom intet?

ISABELLE.

Jag finner ganska litet nöje i et sådant Ägtenskap, men aldeles intet i processer.

Fierde Inträdet.

RONDON. De förre.

RONDON.

Åh! åh! min Dotter! wet du hwad? man wil gjöra invänningar i saken, angående dig och Doctor Robin; här har kommit folk til mig och talt om protestation;

Nation; men sapperment, låt dem komma ån en gång, jag skal wisa dem hwad Rondon är för en karl.

Fru CROUPILLAC.

Kan man få tala med Er, min fina Herre, et ord?

RONDON.

Hwad wil Ni?

Fru CROUPILLAC.

Hwad jag wil? jag wil säga Er, at Er tilkommande Måg, Doctor Robin är en skälm, en bedragare, en Filu af nyaste slaget, som wisar sig kär i Ånkor, men friar bara til deras pengar.

RONDON.

Det gjör han rätt uti.

Fru CROUPILLAC.

Som har wäl hundrade gångor giftwit sig hin på, at han tilbedit mig med ewig kärlek.

RONDON.

Är man någonsin skyldig at hålla sådana eder?

Fru CROUPILLAC.

Nu har den bofwen lupit ifrån mig.

RONDON.

Jag skulle ha gjordt så med, om jag warit i hans stor.

Fru CROUPILLAC.

Jag skal gå til hans Far och berätta altsamans.

RONDON.

Gå för den och den, och låt mig blifwa i fred.

Fru CROUPILLAC.

Det är en förskräckelig och ohörd sak, hela wårt kön skriker hämd.

RON-

RONDON.

Jag må intet tro, at alla äro så rasande och skrika så grymt som Ni.

Fru CROUPILLAC.

Jag skal åtminstone utwärka så mycket, at de goda Herrar Männer skola weta at de fått Fru Croupillac at giöra med.

RONDON.

Ha, ha, ha, ha.

Fru CROUPILLAC.

Det må gå huru det wil, så skal jag ha mig en Man förr än jag reser, wil ingen annan, så skal Ni hålla här.

RONDON.

Hwem? jag?

Fru CROUPILLAC.

Ja rätt Ni.

RONDON.

Nå, håll i fint; jag trotsar Er.

Fru CROUPILLAC.

Jag skal processa mig til Er. (Går ut.)

RONDON.

Nå har jag någonsin warit ute för maken!

Femte Inträdet.

ROBIN. De förra.

ROBIN (til Isabella.)

Jag har rätt lust at weta huru du kommer at taga emot sådana visiter, och skaffa mig en giftsmuk kä-

ring

ring på halsen. (Til Robin.) Och Ni, min Herr Arkipedant, hwem knäfwelen har folat Er ihop med det gamla trollet? jo det klär Er rasande wäl at agera Courtisan, och narra Änkor at blifwa kära i Er; Er Bror, den Storintoken, han skulle kunnat gått ut dermed, men Ni, men Ni!

ROBIN.

Låt intet bedra Er, min Herr Swärfar! jag hade aldrig i sinnet at taga henne, utan hennes pengar war det jag fiskade efter; men sedan jag feck weta at Er Dotter hade mera, så må Ni tro jag förstod min sak.

RONDON.

Ja det låter höra sig, Ni har raison, min Mäg.

ISABELLE.

Åh! ja en härlig raison, som han borde skämmas före.

RONDON.

Ja wist har han raison, det må han förstå som är Doctor Juris. Det är intet mera at disputera här om; jag wet intet hwarföre Herr Damon dröjer så länge; men lika godt! låt oß skrifwa under så länge.

ISABELLE.

Nej, min Far, jag gjör ock mina protestationer och förbehåll.

RONDON.

Hwem du? wil du gjöra förbehåll?

ISABELLE.

Ja, jag tror at jag har största skäl dertil. Är det wäl

wäl billigt, at man skal föda sig utaflen olyckelig Menniskas tårar? (Til Robin.) Och Ni, min Herr Doctor, har Ni nu aldeles glömt bort, at Ni har en Bror?

ROBIN.

At jag har en Bror? den har jag aldrig sedt, han blef bortförder när jag ännu war en liten poike, satt i Skolen och hängde näsan öfwer Grammatican och Orbis pictus; det förargar mig, at Ni ännu kan komma ihog den liderliga sällen.

LISETTE.

Det är sant, at jag intet har studerat i mina dagar, men likwäl skal jag berätta Er det, min Herr Doctor trusque, at om Monsieur Grammatica eller Orbis spiritus ha lärdt Er den härliga moralen, at den ena Broderen bör låta den andra försmäkta i elände, så äro de rätt et par slynglar bägge twå, det kan Ni hälsa dem på mina wägnar.

RONDON.

Wil du hålla mun på dig, du näspärla, hwem har satt dig til at moralisera? du skal se jag skal rättnu . . . . Hör min Dotter! jag har sagt dig, at du intet skal tänka mera på den der Leander, han tör längesedan wara hängd, eller åtminstone tänka sig dertil, det blir ju altid slutet på sådan lefnad? Men här ser du wäl är pengar til förtiena.

ISABELLE.

Jag estimerar intet all werldenes rikedomar emot et dygdigt upförande och rent samwete. Låt honom

man

man blifwa straffad: jag år intet deremot, men lemnen honom åtminstone något litet af sin del.

ROBIN.

Ach! hwad det år swårt, at hafwa at gjöra med et Qwinfolk, som intet förstår politiquen och ratio status.

RONDON.

Hwad? understår du dig at slå omkull det som twenne lagåsna Notarier, en Doctor Juris och din Far har funnit godt?

ISABELLA.

Hwarföre icke?

RONDON.

På det sättet blifwer du aldrig en god Hushållerska, min Dotter!

ISABELLA.

Jag wil ingen annan hushållning weta af, än den som år grundad på förnuft och rättwisa.

RONDON.

Hon år enwis, min Måg, wi måste wål låta henne råda. Lemna man åt Er Bror något litet, det kommer intet derpå an.

ROBIN.

Nå, jag ger honom då . . . . låt mig se . . . . Jag ger honom . . . . ger honom . . . .

RONDON.

Men waß tre! ge honom intet mycket: Sex Plåtar kan wara nog af.

ROBIN.

Hwad? Sex Plåtar? nej, han skal ha knåfweln

heller; jag ger . . . . jag ger honom ingen ting: det wore synd at förskingra sin Egendom på det sättet.

Siette Inträdet.

DAMON. De förre.

RONDON.

NÅ, här kommer äntelig wär Gubbe sent omsider. Si god dag, Herr Damon, tack för i jåns: har Ni nu grätit ut, så at Ni kan wara i stånd at skrifwa under? (a part.) Det är mig en underlig Figur; altid sucka, altid gråta, altid snyfta, hurn länge wil det räcka? (Til Damon.) Allons courage! hit och skrif straxt.

DAMON.

Nej! min Herre, jag kan intet.

ROBIN.

Hwad? jag kan intet!

RONDON.

Nå den war god.

ROBIN.

Hwarför intet?

RONDON.

Jag tror Ni är intet klok, Herr Damon, eller hwad fattas Er?

DAMON.

Ach! det skulle heta at föra wåld på naturen, om jag i sådana omständigheter skulle . . . .

RON.

RONDON.

Jag må aldrig tro, at Fru Croupillac har warit hop med Er.

DAMON.

Nej, min kåre Herr Rondon, jag är alt för klok at jag skulle reflectera på hennes galenskaper. Min sorg har et långt annat ursprung.

RONDON.

Nå så lår då den gamla krubb-bitaren, som Ni talte wid på gatan, ha förstördt Edra concepter.

DAMON.

Ja, åtminstone har hans berättelse så mycket wårkat hos mig, at jag måste upskiuta, både med min Sons Förlofning, och Gåfwobrefwets underskrifwande ännu några dagar.

ISABELLA.

Hwad har han då sagt, min Herr Damon?

ROBIN.

Hwad är det för Historier, min Far?

DAMON.

Han sade, at han råkat min Son Leander uti Paris, wid et olyckligt tilfälle, då han af wakten blifwit inslåpad uti arrest; han har af sjukdom och olyckor warit så uttorkad, at han mera liknat en död, än lefwande menniskia; inga kläder på kroppen, utan war nästan förgången af köld; han hade på några dagar intet fått någon mat: war derföre så maktlös, at han intet orkade gå, utan måste låta släpa sig på en neslig kärra. Ach! mit hjerta är färdigt at brista i tusende stycken, när jag be-

betänker huru liderlighet och et gudlöst lefwerne är mäktigt at störta en ungdom aldeles i förderfwet. När den främmande mannen såg honom, så orkade han knapt tala några ord med honom, ack! jag fruktar han nu är död.

RONDON.

Han hade då fått sin lön.

ISABELLA.

Ack! skulle han wara död?

RONDON.

Nå, hwad fattas dig? hwad går det dig an?

ROBIN.

Kors! si hon bleknar i synen, den fiollan!

RONDON.

Ha, ha, stackars flicka, hon är ömhiertad: deri liknar hon sin Mor, den salig menniskian kunde intet se en kyckling dö, för än hon swimmade. Men stor sak! det sägnar mig ändå at han är död, den raspannan.

ROBIN (Til Rondon)

Jag säger det samma. Men min Far, wil Ni nu . . .

DAMON.

Jag har lofwat at du skal få Fröken Isabella, jag skal ock hållat; det är nu i all min olycka likwäl en tröst för mig, at du blir så hederligen gifter. Men betänk, min Son, huru oanständigt det skulle wara at anwända den dagen til din Förlofning, til glädje och til nöje, på hwilken jag bör begråta min Son, och du din bror; Naturen fordrar ju den tiensten af oß bägge.

ISA-

ISABELLA.

Ja, min Herr Damon, jag är af samma mening, och finner större nöje i at gråta med Er, än at förlofwas med Er Son.

ROBIN.

Men, min Far ....

RONDON.

Jag tror Ni är intet klok, som wil skiuta up Förlofningen för en så ringa orsak skul; tänk! sådan härlig sak, at mista en Son, som Ni tusende gånger hade förbannat, och på slutet giordt arflös.

DAMON.

En Far är likwäl altid en Far, som fast han med ångslan måste se sina barns olyckor, ändå hyser för dem samma öma hiertelag. Det qwäljer mig aldramäst, at han nu torde wara död, utan at ha förbättrat sit lefwerne.

RONDON.

Nå så sku wi förbättrat, som lefwa qwar. Om wi tale wäl wid min Dotter och Er Son, så kunna de innan en liten tid årsätta den skadan med altrum tantum. Fort, fort, skrif! så sku wi sen hålla oß roliga på Er depense, och dricka Trolofning.

DAMON.

Men, jag tycker ....

RONDON.

Men jag tycker .... jag tycker, at Ni är rätt en narr, och rättnu blir jag willer öfwer sådant uptåg.

ROBIN.

Hwad är det för maner, min Far! at förja en

lumpen Son, som långesedan har förtient at gå i Marstrand med skottkiärran; spegla Er i mit exempel: trots Ni skal se mig fålla en tår, eller wisa en enda sorgsen mine: nej bättre har jag studerat mina Jura än så; twärt om, jag tycker mig ha största sog at wara glad, (a part.) ty jag får nu blifwa ensam om arfwet.

DAMON.

Nå, nå, nå, nå, min Son! du wet intet hwad ännu kan hända dig i werlden: förmätenhet och obarmhertighet plå gemenligen straffa sin egen herre.

RONDON.

Gå! jag orkar intet höra Ert sladder. Kom min Dotter! innan afton skal det ändå gå som jag wil ha det.

ISABELLA.

Ach! jag är förlorad!

Tredje Öpningen.

Första Inträdet.

LEANDER. JASMIN.

JASMIN.

JA, det är som jag sagt, du har i hela twå år warit min Herre och Patron, och jag har äfwen så länge warit din dräng och Serviteur; jag war, utan skryt at tala, en af dina förnämsta Domestiquer, du förtrodde i

de i mina händer hela utgiften, som på den tiden war ansenlig nog, och illa proportionerad efter inkomsten. Förutan det, at jag war din premier Kammartienare, så hade jag äfwen nycklarna til skowaret och puderpungen, (ansenlig post.) Du lärer wäl minnas den oförtrutna flit och trohet som jag wiste uti din tienst; jag war alt för ädelmodig at öfwerge dig, när du för Duellen skul blef förder i arrest; du mins wäl huru jämt jag delade med dig dina widrigheter, fast jag tilstår jag blef nog snart ledsen wid de goda dagarna, reste derföre ifrån dig, och wille, som en wandrande, widare se mig om i werlden; til all olycka finner jag dig nu här: men hålatre! huru du ser ut, jag gick länge och såg på dig förr än jag kunde känna igen dig. Du är nu intet mera Seigneur d'Entremonde, du är nu intet mera den braskande Cavalieren, som altid åkte med tre par hästar för wagnen, som altid hade de präktigaste kläder man skulle se i hela Paris, som altid gaf de ståteligaste Baler och Festins man kunde önska, som altid war omgifwen af de skönaste Ängla-bilder man någonsin hade sedt i kiött och skinn, som utan uppehåll war drucken af tusende slags nöjen, som . . . . som . . . . som alt är nu sin wåg, och du din magra lus, går ännu och krålar på jorden. Han tyckes ännu ha något qwar af sina förra maner och sprättaktiga later; men jag skal råda dig som en god wän: det är narraktigt at ligga på sophögen och drömma om Kejsaredömen, ty när man waknar up af drömmen, så har man en l . . . . i handen i stället för Kejsaredömen. Giör häldre som jag giör: jag är altid

 den

den gamla Jasmin; äger jag ingen ting, så sörjer jag öfwer ingen ting: så är mit element.

LEANDER.

Ach! Himmel! skal jag nu, til öfwerflöd af alla mina olyckor, äfwen af min dräng höra så bitande förewitelser. Jag tilstår han har rätt, han biuder til at trösta mig så godt han kan, men ack! jag är tröstlös. (På kn.) Du höga Himmel! är det ingen nåd mera hos dig at finna? är jag då den endaste som du utslutit utur din famn? alla mina wänner, ja hela werlden har öfwergifwit mig; skal jag då äfwen af dig . . . .

JASMIN.

Stackars Goße! så har du ock haft wänner, du lärer då, sedan jag skildes wid dig, hafwa giordt någon resa up til Månen, ty på wårt Jordklot har jag ännu aldrig sedt några sådana; Åh! kära du, säg mig huru se de Kreaturen ut, som man kallar wänner?

LEANDER.

Du har ju altid sedt dem gå ut och in hos mig.

JASMIN.

Gå ut och in hos dig?

LEANDER.

Ja.

JASMIN.

Det lärer då ha warit de der galonerade och plumerade hattarna, de der långa och styfwa Manchetterna, de der omåteligt stora Styfkiortlarna, de der engageanterna, de der Moucherna, de der Solfiädrarna, de der . . . de der . . . .

LEAN-

LEANDER.

Ack, tig! jag orkar intet hörat.

JASMIN.

Ja, jag förstår, du lår mena de der sprakande Cavaliererna, de der swäfwande Damerna, som altjemt gjorde dig det nöjet at soupera hos dig, som kunde så artigt flattera din person, din höga smak, dina sköna Rätter, dina utwalda Winer; som woro så behändiga at titta i din Taskbok, när du någon gång öpnade henne, och som med besynnerlig bonne-grace lånte af dig den ena Banco-Sedeln efter den andra. Men blef du aldrig warse, at så snart du wände ryggen til, så grinade de, pekade fingret åt dig, och höllo dig för en narr?

LEANDER.

Ach! det tror jag wäl: jag har sedermera dyrt nog fått ärfara deras falska wänskap; Ty när jag blef så olyckelig och måste gå i arrest, så fans ingen af alla mina wänner, som wille en gång komma til mig, eller låna mig en halföre. Änteligen, när jag kom ut, suk och utan ringaste soutien, gick jag til en, som jag trodde skulle wara redlig, och som ofta hade lånt pengar af mig; men när han fick se mig, wände han bort ansiktet och låts intet känna mig, utan körde mig ifrån sig som en hund.

JASMIN.

War då ingen, som förbarmade sig öfwer dig?

LEANDER.

Nej, icke en.

JASMIN.

Ach! hwad för sköna wänner.

LEANDER.

De woro alla obewekliga som en sten.

JASMIN.

Nå så är jag wiß på, at det wackra könet war barmhertigare, ty jag har hördt sågas, at det är deras Temperament.

LEANDER.

Jag förmodade wäl hos dem större medlidande, men kan du wäl inbilla dig, at de woro långt obarmhertigare? Den samma, som altid har förklarat för mig en besynnerlig affection, fann nu sit nöje i at kasta mig ut genom porten som en oskälig best, då jag likwäl med mina pengar hade låtit meublera hennes rum, och fournera henne med präktiga kläder. Summa: jag hade för mina egna pengar köpt mig mina fiender. Och hade jag wäl i et sådant tilstånd aldeles förgätts, om intet den hederwärda mannen, som jag af en händelse råkade, och som sade, at han sedt mig i min barndom, hade af medlidande tagit mig til sig, och dragit mer än faderlig omsorg om mig. Så länge jag lefwer, skal jag aldrig förgäta så stora wälgerningar. Men min kära Jasmin! hwarest äre wi nu?

JASMIN.

Hwar wi å? wi å på jorden.

LEANDER.

På hwad ort då?

JAS-

JASMIN.

Om jag ser rätt, så lärer det wara i Stockholm; och man har berättat mig, at här inne skal bo en man, som heter Rondon.

LEANDER, (bestört.)

Hwad heter han, säger du? Rondon?

JASMIN.

Ja! är det så underligit at folk har namn? För många år sedan tiente jag hos honom såsom Page uti Kiöket; men som jag altid älskat et fritt lefwerne, så tog jag afsked, af orsak, at han war så capricieux och körde mig på porten för några små kney som jag giorde. Sen har jag warit Löpare, sen Laquai, sen smarotsare, sen Filu, sen Soldat, sen rymmare, och aldrasist tog jag dig an för Herre uti Paris. Tör hända om jag måler mig an hos Rondon, så tör han . . . .

LEANDER.

Hurn länge är det sedan du kom ifrån honom?

JASMIN.

Femton år ungefär. Det war en löjelig persedel til gubbe, halfparten rolig och halfparten galen. Men han hade en Dotter, hon war . . . hon war . . . ja, hwad war hon? jo hon war sådan, så jag intet kan tala om det. Sköna blå ögon, wacker näsa, liten röd munn, lisliga kinder, skön hy, nobel gång, lif som det hade warit målat; och et förstånd, a . . a . . ach et förstånd som en ängel; hon war då wid paß 6. eller 7. år; så at hon nu kan wara matnyttig.

LEAN-

LEANDER.

Ach! olyckeliga Leander.

JASMIN.

Men jag wet intet hwad det fattas karlen: jag må prata för honom hwad jag wil, så stå ändå tårarna i ögonen på honom.

LEANDER.

O! bistra öde, som har fördt mig hit på detta olycksrummet! (ser sig noga omkring.)

JASMIN.

Hwad gråter du öfwer?

LEANDER.

Jag har dertil största orsak.

JASMIN.

Känner du då Rondon, eller är du slägt med honom?

LEANDER.

Låt bli mig, jag ber.

JASMIN, (tar honom i famn.)

För wår gamla bekantskap skul, säg mig då hwem du är?

LEANDER.

Jag är den olyckligaste menniska på jorden, som har långesedan förtient att blifwa af Himmelen sönderkråßad.

JASMIN.

Fy! Fy! bort med sådana tankar, de döga intet. Hör på mit råd: wi ha hwar sina twå händer, låt oß

bruka

bruka dem at förtiena oß wår föda. Låt oß arbeta hos folk för sex mark och maten.

LEANDER.

Jag är ustare än den riugaste arbetskarl; han lefwer utan et orvligt samwete och en siuklig kropp.

Andra Inträdet.

Fru CROUPILLAC. De förre.

Fru CROUPILLAC.

Hwem är det där? hwem i alla de pocker är det här? jag må intet tro at . . . . Nej det kan intet wara möjeligt. (Går närmare intil.) Jo det är ändå han. (Går ifrån honom igen.) Nej du ser galit Fru Croupillac. (Går til honom igen.) Jo ta mig . . är icke det ändå han, (wånder om honom.) Men ach, hurn han ser ut! han war ju wacker, hade sköna hår, wackra ben. (Tittar honom i synen.) Jo, det är ändå han? (Går ifrån honom igen.) Men han hade ju kostseliga kläder, han war ju fet och trodig; den här ser ut som et benrangel.

JASMIN (til Leander.)

Hwad wil det här säga, at det gamla trollet går och glor så starkt på dig?

LEANDER.

Jag känner henne: hon har sedt mig i mit förra tilstånd, och har nu ondt före at känna igen mig. Låt oß gå! (wil gå.)

Fru

Fru CROUPILLAC (håller honom qwar.)

Min wän! huru kommer det til at du ser så här ut? Kors! jag mente du hade warit en tiggare.

LEANDER.

Jag är ju så, min Fru!

JASMIN.

Så går det, när man warit hop med wänner, så går det, när man blifwit bestulen.

Fru CROUPILLAC.

Bestulen? af hwem? på hwad sätt?

JASMIN.

Af ren wänskap, min Fru? Wåra tiufwar ha warit honett folk, belefwat folk, artiga Bröder emellan skål och wägg; sköna Fruntimmer, hurtiga Däckor.

Fru CROUPILLAC.

Åh! jag förstår, jag förstår: Ni har debaucherat bort Edra pengar.

JASMIN.

Ja så ungefär.

Fru CROUPILLAC.

Det är intet nytt. Men hör på, hwad malheur jag har haft.

LEANDER.

Farwäl, min Fru!

Fru CROUPILLAC.

Farwäl? nej du skal wara så god och blifwa qwar at höra mit äfwentyr; du skal beklaga mig.

LEANDER.

Må giöra, jag beklagar Frun. Farwäl.

Fru

Fru CROUPILLAC.

Nej, jag wil at du skal höra på min Historia. Det war en Doctor Juris som het Robin, (Leander wil slita sig ifrån henne, men hon håller honom qwar,) han kom och giorde sig bekant med mig, och sade at han wille ha mig til Fru. Det war just den tiden när Ni duellerade och måste rymma utur Riket. Den der Doctorn han bor här i staden hos sin Far, som heter Damon.

LEANDER.

Damon?

Fru CROUPILLAC.

Ja.

LEANDER.

Förlåt mig, min Fru, jag faller henne i talet, bor Damon här?

Fru CROUPILLAC.

Ja wist.

LEANDER.

Törs jag fråga huru han mår?

Fru CROUPILLAC.

Jo, han mår wäl . . . . Men hwad kommer det Er wid?

LEANDER.

Hwad säga de för godt om . . . .

Fru CROUPILLAC.

Om hwem?

LEANDER.

Om hans Son, som . . . .

Fru

Fru CROUPILLAC.

Åh! det war en liderlig hunder, som gjorde sina Föräldrar stor sorg: han lår långesedan wara hångd för sit wålförhållande.

LEANDER.

Förlåt mig, min Fru, at jag hindrat henne i sin berättelse: behagar hon nu continuera?

Fru CROUPILLAC.

Den der Doctor Robin, hans yngre Son, friade til mig, som jag sade, och lofwade at wilja blifwa min Man.

LEANDER.

Har Frun då fått honom?

Fru CROUPILLAC.

Nej, twi honom förr, den slyngelen; utan så snart han feck weta at hans äldre Bror war blefwen arflös, och at han skulle få alt ihopa; wips war han stad och fria til en ung Fröken, som heter Isabella, och år Rondons Dotter, som bor här bredewid.

LEANDER.

Huru war det? skal han gifta sig med . . . .

Fru CROUPILLAC.

Jag tror du stackare blir jaloux.

LEANDER (för sig sielf.)

Ar det wål möjeligit at den dygdiga Isabella skulle få min . . . .

JASMIN.

Aldrig år karlen klok. Hwad kommer det dig wed hwem hon får? Det år en underlig menniska, han tar sig af allting.

LEAN-

LEANDER (afsides)

Nu hårdar jag intet långre ut. (Til Frun.) Jag tager större del häruti, än Frun någonsin kan inbilla sig, och hade aldrig trodt at Isabella skulle höra Robin til.

Fru CROUPILLAC.

Det war rätt, min Goße! det tycker jag om. Jag märker at en tiggare är altid medlidande. Du bußer! du war intet så blödig för några år sedan, när du roulerade en Carosse, och war silfwersmidd ifrån hufwud til fötterna. Hör hit! wi kunne hjelpa hwarannan.

JASMIN.

Kära Eders nåd, war då så from och hielp oß!

Fru CROUPILLAC.

Du skal blifwa min fullmäktig.

LEANDER.

Jag, blifwa Fruns fullmäktig? i hwad sak?

Fru CROUPILLAC.

I åtskilliga saker. Men först skal jag skaffa dig en klädning, at du kan mondera up dig litet, och få något anseende; sedan skal du så oförmärkt insinuera dig hos Rondon, gjöra dig bekant hos flickan, och . . .

LEANDER (blifwer warse sin Far.)

Ach! Himmel hwad ser jag? (löper ut.)

Fru CROUPILLAC.

Jag tror han blef tokig, hwarföre lopp han bort?

JASMIN.

Han lär intet långre ha tålt at se Fruns skönhet.

Fru CROUPILLAC.

Åh! den krukan! wänta, töfwa, wänta, wänta! (löper ut efter.)

Tredje Inträdet.

DAMON. JASMIN.

DAMON.

Ach! hwem war det? . . . . hela mit blod rördes, så snart jag såg honom: jag tycktes känna igen något, som liknade min olyckeliga Son. (Blir warse Jasmin.) Hwad wil Ni, min wän?

JASMIN.

Min gunstige Herre! han lår nu intet känna igen en wiß Jasmin, som för några år sedan tiente hos Herr Rondon.

DAMON.

Åh! år det du? nå så säger jag! tänk huru du har blifwit förandrad! Men huru kunde du känna mig? jag tror likwål at jag på några år har tämmelig åldrats; jag önskar nu intet högre, än et snart slut på min olyckeliga lefnad. Nå Jasmin! så har du nu kommit tilbaka til din fädernes-ort?

JASMIN.

Ja, min Herr Damon! och jag år nu ledsen wid at flyga kring werlden som en tåtting.

DAMON.

Låt se, at du år beskedelig, så kan ske jag kan hielpa'dig. Men hwem war det du talte wid, som lopp sin wåg så snart, han feck se mig?

JAS-

JASMIN.

Åh! det war : : : det war min kamerat, en utswulten stackare så wäl som jag, som söker sig om födan.

DAMON.

Kanske jag kan finna employ för Er bägge twå. Är han sedig och skickelig?

JASMIN.

Han borde til det minsta så wara. Jo men, han kan wackert räkna och skrifwa; ritar tämmelig braf, och förstår litet Musique; man kan se at han haft en god upfostran.

DAMON.

Godt, godt, då wet jag redan tjenst, både för honom och dig. Min Son, som i afton skal förlofwas, har i de här dagarna släpt ifrån sig twå sina betienter, jag skal straxt tala wid honom derom. Farwäl så länge! se här har du litet at dricka på. (Går ut.)

Fierde Inträdet.

JASMIN.

Nå det må jag tilstå war en honett Man! skulle jag wäl ha trodt at i den här jerntiden skulle ges et så fromt sinne. Hwad wänlighet! hwad höflighet! hwad complaisance; låt se, sex pièces: nå det war en faselig penninge: summa, (giör convenabla gester.) (Ropar Leander, som kommer in.)

Femte Inträdet.

LEANDER. JASMIN.

JASMIN (tar honom i famn.)

COurage, kamerat; nu har jag funnit condition för oß bägge. Wi skul bli Laquayer hos Damon.

LEANDER.

Hos Damon? ack hwad har du giordt?

JASMIN.

Nå åter nu igen! hwad är det för et knäfla ack, ack, ack! som aldrig blifwer alt?

LEANDER.

Mit elände är större än jag kan omtalat.

JASMIN.

Har käringen basat up dig, som war här? eller hwad har hon sagt?

LEANDER.

Jag talte intet wid henne.

JASMIN.

Nå, hwad wäller dig då?

LEANDER.

Jag kan intet längre tiga. Den här samma Damon . . . .

JASMIN.

Ja, än sen då?

LEANDER.

Är min Far.

JAS-

JASMIN (ganska bestört, med stor veneration.)

Hwem han? min Herre!

LEANDER.

Ja, jag är hans olyckeliga Son, som med mit sudlösa och liderliga lefwerne pråßat så mången tår utur hans ögon, och förorsakat honom så frätande hierte-qwal. Ach! jag kan intet beskrifwa i hwad för be-störtning jag råkade när jag såg honom; mit hierta dångde i mit bröst, och war färdigt at dö för hans fötter.

JASMIN.

Så är Ni då hans Son? ack, förlåt då den alt för stora familiarité, som jag har brukat. Förlåt! om det kan förlåtas.

LEANDER.

Det är alt förlåtit.

JASMIN.

Så är då Damon Er Far? då har Ni ock den aldrabåsta Far, som någon kan önska.

LEANDER.

Det är just det, som aldramäst ångslar mig, at jag så swårt förbrutit mig emot en så huld och from Far. Men säg, hwad sade min Far åt dig för godt?

JASMIN.

Jag berättade först, at wi woro twenne utswultna stackare, som sökte oß om tienst; strax wiste han sig med-lidande, tog oß an för sina Domestiquer, och lofwade

at han skulle recommendera oß hos sin Son, som i afton skal förlofwas med Herr Rondons Dotter, Fröken Isabella.

LEANDER.

Nå wäl, min kåra Jasmin, jag wil nu uppenbara dig hela mit hierta, se allenast hwad otaliga olyckor jag dragit öfwer mig. Ät igenom et gudlöst lefwerne förorsaka sig sin Fars förbannelse; at bli arflös; at råka i den aldrauslaste fattigdom; at nödgas tiena såsom dräng hos sin yngre Bror, sedan han dragit under sig ens arf; och det som är måst, at qwäljas med et sargat samwete; är det intet måktigt at störta mig i förtwiflan? Men kan du wäl inbilla dig, at oaktadt alla deßa wederwärdigheter, understär jag mig ändå at wara jaloux?

JASMIN.

Min Herre, jaloux? på hwem?

LEANDER.

På min Bror. På Isabella.

JASMIN.

Nå det war intet olikt Er: men hwad tänker Ni på? Ni lår intet förr ha fallit på den dårskapen i Edra dagar, derföre har Ni lust at fresta huru den wil stå Er an; det lår ock wara den eudaste galenskap som Ni ännu intet har utöfwat.

LEANDER.

Förhasta dig intet i dina omdömen. Du skal weta at jag i min barndom blef förlofwad med denna Isabella: wår kårlek wäxte tillika med åldren, wi älskade hwarannan med den renaste kårlek i werlden, och woro som twenne unga plantor, hwilka med tiden borde förena

na wåra grenar; jag skattades såll af alla men sielf förstod jag intet mit wål; oanständiga nöjen intogo i en hast mina flygtiga sinnen, så at jag intet blygdes at med förakt bemöta den dygdiga Isabella: jag gjorde mig owärdig hennes genkärlek, och måste således fly för dygden, på det jag så mycket friare skulle få utöfwa laster. Jag har förlorat alt, undantagandes kärleken för Isabella, och si det är det swåraste straff, hwarmed den wreda himmelen nu slår mig, at han lemnat mig et ömt hierta.

JASMIN.

Om det så är, kåre Herre, så wet jag intet bättre, än at Ni följer Fru Croupillacs råd, och ställer Er in hos Rondon, så kan Ni under den pretexten åter få tala wid Fröken Isabella.

LEANDER.

Skulle jag nu töras wisa mig för hennes ögon, uti et sådant tilstånd, och sedan jag brutit henne så mycket emot? Nej, Jasmin, en neslig blygd twingar mig at fly'så wål henne, som min Far.

Siette Inträdet.

ROBIN. De förra.

JASMIN.

Se här tror jag Er Bror kommer.

LEANDER.

Skal jag nu träffa både min Bror och rival på en gång?

ROBIN (a part.)

Äntelig har jag fått min wilja fram. Huru länge jag rustade med Far min, så måste han wara så god och skrifwa under: jag lät honom förstå, at en Doctor Juris låter intet spela sig på näsan. (Blir Jasmin warse.) Hwar äro de som wilja ge sig i tienst hos mig?

JASMIN.

Det är wi, min högst uplyste Herr Doctor Juris.

ROBIN.

Hwem af Er twå slynglar kan läsa?

JASMIN.

Det är han, der står, Herr Doctor.

ROBIN.

Kan han skrifwa ock?

JASMIN.

Åh! ja, han kan både räkna och skrifwa, långt bättre än Kejsaren i Månen.

ROBIN.

Men jag tycker han borde kunna tala litet med.

JASMIN.

Ja, men han är alt för blyg, Herr Doctor!

ROBIN.

Kom hit du krycka. Huru mycket wil du ha i lön om året?

LEANDER.

Ingen ting.

ROBIN.

Det kallar jag at tala med förstånd. Må giöra!

jag

jag tar dig an i min tienst. Kom, jag skal låta min Hustru se Er.

LEANDER.

Er Hustru?

ROBIN.

Ja, jag blir rättnu gifter.

LEANDER.

När?

ROBIN.

Nu, nu, nu på stunden.

LEANDER.

Den som Herren skal få, älskar hon honom mycket?

ROBIN.

Åh, jag tror wist.

LEANDER.

Åh! hon älskar Er?

ROBIN.

Ja, ja, ja! giör hon så . . . . Men min goda Junker! Ni tycks wara tämmelig frågwis.

LEANDER (a part.)

Om det intet wore min Bror, så hade jag lust at . . . .

ROBIN.

Hwad, hwad säger han?

JASMIN.

Han fägnar sig ganska mycket öfwer Herr Doktorns lyckeliga Mariage.

ROBIN.

Ja, ja det har han ock skäl til. Kom och följ mig. (Han går.)

LEANDER.

Jag har lust at ge honom en så dugtig örfil, at han aldrig skulle glömmat.

JASMIN.

Jag märker, Ni har ännu intet fått nog lärpengar. Kom Herre, låt oß gå. (De gå.)

Fierde Öpningen.

Första Inträdet.

Fru CROUPILLAC. LEANDER. JASMIN.

Fru CROUPILLAC.

NÅ, min wän! har du ännu uträttat något til min fördel? har du sedt Flickan än?

LEANDER.

Ach nej!

Fru CROUPILLAC.

Hwad?

LEANDER.

Jag brinner af långtan, at få kasta mig för henes fötter.

Fru CROUPILLAC.

Nå så giör din flit, för alt i werlden är, låt se at du kan sticka ut Doctorn: Bind til, war intet rädd!

LEAN-

LEANDER.

Ack, om jag tordes!

Fru CROUPILLAC.

Åh lappri! war du dristig! det har ingen nöd.

LEANDER.

Jag war dristig nog, när jag intet älskade.

JASMIN.

Frun lår intet weta, at wi åro i tienst hos Doctor Robin, och det år största orsaken hwarföre han år så försagd.

Fru CROUPILLAC.

Så mycket bättre år det, bruka då tilfället.

JASMIN.

Jag tycker här kommer någon, det lår wara Fröken.

Fru CROUPILLAC.

Waß femton! ställ dig på blixen kår, nu år det tid. Stå intet som en torparkalf med bägge händerna i korß. Courage! friskt!

LEANDER.

Ach! om Frun wiste mit hiertas tilstånd, så skulle hon intet undra på mig.

JASMIN, (blir warse Isabella.)

Ach! hwad hon år skön!

Fru CROUPILLAC.

Farwäl, giör dit bästa, jag skal tiena dig igen. (Hon går.) (Leander och Jasmin stiga tilbaka.)

Andra

Andra Inträdet.

ISABELLE. LISETTE. JASMIN.

ISABELLE.

JAg må gå hwart jag wil, antingen ut eller in, antingen i enslighet eller sällskap, så följer mig ändå altid mit ångsliga hierta; ju mera jag tänker på detta Ägtenskapet, ju mera finner jag at jag är olyckelig. Det endaste, som tröstar mig, är den fiolliga Fru Croupillac, ty hon kan åtminstone giöra litet upskof här uti; men hwad wil det ändå hielpa mig i längden, så wida min egen Far är den samma, som med största ifwer skyndar på min olycka? Han har nu öfwertalt Herr Damon, at : : : :

LISETTE.

Han är ock alt för from, den Herr Damon, som så låter regera sig.

ISABELLA.

Jag ursäktar honom, han älskar sin enda Son, och wåntar i honom sin ålderdoms tröst.

LISETTE.

Men det är ändå intet wist at Leander är död.

ISABELLE.

Hwad kan det hielpa mig? Är han död, så sörger jag honom; lefwer han, så måste jag hata honom.

LISETTE.

Fröken blef likwäl litet rörd, när hon hörde berättas om hans sista olycka.

ISABELLE.

Kan man intet få beklaga en, utan at man straxt skal älska den samma?

JASMIN, (drar Lisette i armen.)

Min lilla hiertunge! kunde man få tala et par ord med henne?

LISETTE.

Jo alt för gerna, min wän! (Swiskar med Jasmin.)

ISABELLE (a part.)

Ach! hårda Himmel, hwarföre lefwer jag då? mit lif är inwefwat i så många olyckor.

LISETTE.

Här är et bud ifrån Doctorn, som wil tala med Fröken.

ISABELLE (ond.)

Be honom wänta så länge.

LISETTE (til Jasmin.)

Min wän! Fröken befaller Er wänta litet.

ISABELLE.

Kan jag då intet få wara et ögnableck i ro, utan at altid bli öfwerlupen.

JASMIN (til Lisette.)

Min sköna! Anhåll at man kan få den nåden!

LISETTE (til Isabelle.)

Han wil åntelig tala wid Fröken straxt.

ISA-

ISABELLE.

Jag ser, jag måste wäl gå härifrån.

LISETTE.

Han säger at han dör på stunden, om han intet får tala wid Er.

ISABELLE.

Låt oß gå. (Wil gå, men Leander möter henne.)

Tredje Inträdet.

ISABELLE. LEANDER. JASMIN. LISETTE.

LEANDER.

Ach! Jasmin, bloden stelnar i min kropp. (Kastar sig på knå för Isabelle.) Min nådiga Fröken!

ISABELLE (bestört.)

Hwad wil Ni?

LEANDER.

Dö för Edra fötter, ty det har jag förtient.

ISABELLE (mycket bestört.)

Ach Himmel! hwad ser jag?

LISETTE.

Jag tror det är Leander; bewars, huru han ser ut!

LEANDER.

Ja, jag är den olyckeliga Leander, som war förr hela naturens fiende, men är nu aldeles förändrad; Edra rena Kärleks-lågor ha luttrat mit hjerta, som förr war

war intagit af alla odygder. Jag kommer nu intet til at hindra Ert lyckeliga Giftermål, så förmåten är Leander intet, utan endast at utbe mig den näven at dö Er wän.

ISABELLE.

Jag känner mig intet sielf af bestörtning. Så är Ni då, olyckeliga Leander! hitkommen at wisa Er uti et så nesligt tilstånd? Ach! Leander, om Ni wiste hwad sorg Ni påbördat mit hierta.

LEANDER.

Jag wet det alt för wål, min Fröken, och kommer derföre at med tårar be Er om förlåtelse. Jag är nu nogsamt straffad, och wåntar allenast Er dom.

ISABELLE.

Säg mig då om Edra olyckor ha kunnat giöra Ert hjerta dygdigt?

LEANDER.

Ach! hwad hjelper det, at jag nu älskar Dygden, då jag uti Er nödgas mista deß afbild?

ISABELLE.

Swara mig allenast upriktigt, om Ni wunnit en fullkomlig seger öfwer alla Edra odygder; Se wål til at Ni intet bedrar Er.

LEANDER.

Ja, jag måste wara dygdig, aldenstund jag tilbeder Er.

ISABELLE.

Ni Leander! älskar Ni mig?

ISABELLE.

Huru kan Ni fråga det, och ser at jag lefwer?

min

min egen hand hade långesedan giordt slut på mina usla dagar, så framt icke hela mit lif hördt Er til. Ach! wånd Er intet ifrån en olyckelig, bewårdiga mig åtminstone med Er åsyn; se! hwad continuerlig sorg och samwets-agg kunnat uträtta; jag mins ännu den dagen, då jag intet war så stygg i Edra ögon.

ISABELLE (gråtande.)

Om jag finner Er beständig och förnuftig, så är Ni i mina ögon behageligare nu, än Ni någonsin warit. Men har Ni ännu intet råkat Er Far?

LEANDER.

Jag har giordt honom alt för mycket emot, så at jag blyges at gå för hans ögon.

ISABELLE.

Hwad wil Ni nu ta Er före då?

LEANDER.

Om Himmelen unnar mig at lefwa, så har jag tänkt at i krig söka antingen min lycka eller mit gras-Tör hända at jag en gång kan giöra mig wårdig Edra tårar.

ISABELLE.

Jag fägnar mig at höra Er ha så resolverade förslag. (Lyfter up Leander.) Men om jag får råda, så skal det intet behöfwas.

LEANDER.

Min Fröken! huru skal jag förstå hennes tal?

ISABELLE. (Robin kommer in.)

Se här uppenbarar jag Er mit hela hierta; Man har welat twinga mig tilhopa med Er yngre Bror; men

men jag betygar nu, at förr skal min egen hand öpna mit bröst, än någon skal skilja mig ifrån Er, min kåra Leander! (Han kyßer hennes hand.)

Fierde Inträdet.

ROBIN. De förre.

ROBIN.

Mtingen är jag galen, eller har någon knäfwel förtrollat synen på mig, men wist tyckte jag at ... (Känner sig i pannan om han har horn avancerar fram til Leander.) Ha, ha, är det du god Junker, som wil ....

JASMIN (mycket bekymrad.)

Min Herre! det war en angelägen affaire, det war ... respect, det war ... ömhet, det war ... kärlek, det war ... dygd, det war så mycket, så jag mins intet alt.

ROBIN.

Hwad? dygd? ... at kyßa ... at kyßa på hand, på min Hustru? är det dygd? du bofwer!

LEANDER.

Ack Jasmin! jag bryter löst.

ROBIN.

Om det ändå hade warit en Cavalier; men en dräng, en slok, en tiggare: om man wil träta med den, så wet man wäl hwad man får i expenser. Du lideliga fogel! jag skal hånga up dig här på stället? (Til Lisette.) Du ler, du slinka!

LISETTE.

Ja wist, Herre.

ROBIN.

Hwarät? hwad ler du åt?

LISETTE.

Åh! jag ler åt . . . .

ROBIN.

Du lår intet weta, du, hwad jag kan giöra med dig om jag wil.

LISETTE.

Jo, wet jag så.

ROBIN (Til Isabella)

Åh! Ni min fina Fröken, som står så spaker och tar emot caresser af slynglar, Ni år rätt et heligt stycke; Tånk så brottom hon hade, at hon intet hant wånta tils hon blef förlofwad med mig, hon skulle åntelig å stad och ge mig et par (marquerar horn) på hand förut, på det jag skulle wara så mycket wißare om resten sen.

ISABELLA.

War så god, min Herre, och tala med mera beskedelighet. Hwad år Ni för en Doctor Juris, som intet wet, at en Domare bör intet blott efter utwärtes anseende fördömma den oskyldiga?

ROBIN.

Ja, si hwar oskyldigheten står afmålad!

ISABELLE.

Jo, om Ni hade nog förstånd til at urskilja mit upförande, så skulle Ni ha andra tankar, och weta at giöra större estime af mig.

ROBIN.

ROBIN.

Åh! jag är Er mycket obligerad för det Ni behagar giöra mig til Hanrej i god tid.

LEANDER.

Nej, det går för långt.

ISABELLE.

För Himmelens skuld, war stilla.

LEANDER.

Bör Ni tåla sådan förwitelse?

ROBIN.

Förstår Ni, at Ni mister Er Giftorätt, Er Morgongåfwa, när Ni på sådant sätt ....

LEANDER (tar på wärjan.)

Jag ber för alt ....

LEANDER.

Hör, min Herr Doctor Juris, war så god och tala utur en lägre ton: jag skal berätta Er, at Fröken är ännu intet Er Hustru, derföre behagar Ni bruka litet mindre myndighet.

ROBIN.

Hej, Drängar, Pigor, hit, fort mit folk?

LEANDER.

Hwad?

ROBIN.

Fort, löp, spring, flyg efter Wakten. Jag skal lära dig, din elemenskade slyngel, hwad det är at så handtera en Doctor utriusque Juris; och intet ge honom mera respect.

LEANDER.

Min Herr Doctor utriusque Juris, om man ser noga efter, så lär det wara Ni, som är skyldig mig respect.

ROBIN.

Hwem? jag? jag?

LEANDER.

Ja, rätt Ni, Ni.

ROBIN.

Det lär wara någon snushane, som har klädt sig i dräng-kläder; hwad är du för en då? swara mig straxt.

LEANDER.

Jag wet ännu intet hwem jag är; men det wet jag, at af Frökens gunst dependerar alt mit öde.

ROBIN.

Och du skal rättnu dependera af et dugtigt rep och en stark spik, förstår du det? (Til Isabella.) Och Ni, sköna Lucretia, skal straxt få se hwad min wrede kan uträtta: man skal fresta på at lägga Er oskyldighet å daga. (Går bort.)

Femte Inträdet.

ISABELLE. LISETTE.

ISABELLE.

Ach! min kära Leander, Ni måste straxt gömma Er, jag fruktar en elak påföljd; ty om Er Far skulle få weta at det wore Ni, så wore det altsammans förlorat.

LISETTE.

Jag skal påta mig at göma honom, så at han skal wara nog säker. Kom Herre och följ mig. (Leander och Jasmin gå ut med Lisette.)

Siette

Siette Inträdet.

RONDON. ISABELLE.

RONDON.

Nå, min Dotter, står du här så allena? hwar är din tilkommande Man, Herr Doctorn?

ISABELLE.

Jag wet intet, min Far!

RONDON.

Jäg tycker du borde wara hos honom, och leka med honom nu.

ISABELLE.

Nej, min Far! anständigheten förbinder, at jag intet ännu får wistas tilhopa med honom. (Går ut.)

RONDON.

Den Doctorn måste då wara en farlig man i hennes tycke. Jag hade likwäl lust, at oförmärkt få se, huru twå unga Personer bära sig åt, som skola snart giftas.

Siunde Inträdet.

ROBIN. RONDON. Wakt.

ROBIN.

Swar äro de? ... hwar äro de? hwart ha de tagit wägen? karlar! skaffa mig igen dem strax.

RONDON.

Hwad nu? Hwad nu? hwem söker Ni? hwad ha de gjordt?

ROBIN.

Hwad de ha gjordt? de ha gjordt mig til Hanrej.

RONDON.

Hanrej?

ROBIN.

Ja rätt Hanrej, Er Dotter, min Hustru. Det är emot Jus Civile & Romanum, emot Jus naturæ & gentium, emot Giftermålabalken, emot Sångbalken, at giöra en Doctor utriusque Juris til Hanrej.

RONDON.

Min Måg!

ROBIN.

Ta mig knäfweln är icke det sant.

RONDON.

Huru wet Ni det?

ROBIN.

Åh! saken är klar, jag har med mina egna ögon sedt det.

RONDON.

Men jag kan intet begripa . . . .

ROBIN.

Jag tycker det är mycket lätt til begripa, huru en blir Hanrej.

RONDON.

Nå, om jag det wiste, så skulle jag wrida halsen om på henne.

ROBIN.

Ja giör det. Jag skal gå och sträcka ut halsen på den slyngeln som stod här och cortisera med henne. (Går ut.)

RONDON (ensam.)

Men hon stod in här ensam när jag kom; Och nu märker jag, hwarföre hon wiste sig så sedig och så rädder,

der, och geck så snart ifrån mig. Men hon skal minnas at hon har fått Rondon til giöra med, och at jag är hennes Far. (Går ut.)

Femte Öpningen.

Första Inträdet.

ISABELLE. LISETTE.

LISETTE

Gif Er til freds, min Fröken, och gråt intet, det kan wäl bli godt utaf, fast det nu ser illa ut; åtminstone skal ingen få igen honom, så länge han är i mina gjömmor.

ISABELLE.

Ach! Lisette, huru skal et dygdigt hjerta tåla at så handteras: man håller mig för det aldragemenaste stycke som fins under Solen. Men min kåra Leander? är du då född til at wara min plåga?

LISETTE.

Här kommer Jasmin, jag undrar hwad han har at berätta.

Andra Inträdet.

JASMIN. De förre.

ISABELLE.

Nå Jasmin, huru står det til?

JASMIN.

Rätt bra, min Fröken! jag har stått min examen som

som en ärlig karl. Skulle hwar och en Magister undergå en sådan examen rigorosum, så skulle man intet få så många tomskallar ifrån Academierna; jag tycker at jag har förtient Lagerkransen, så wäl som trots någon af dem: har jag intet warit slug, så hade wäl hin tagit hela smältan, men Jasmin förstod sin sak, jag swarte kort nej på alt det de frågade mig, och det war det rådligaste, ty knäfweln må lägga sig ut på djupet med täcke folk.

ISABELLE.

Så fingo de ingen ting weta?

JASMIN.

Aldrig det ringaste. Men jag är rädd at det ändå intet blir länge dolt.

ISABELLE.

Om åtminstone intet Robin finge räka sin Far, förr än jag finge tala wid honom, så förmodar jag at ställat til rätta.

LISETTE.

Jag är rätt brydder på mit wis, ty Er Far är en elak man at ha giöra med.

JASMIN.

Nå jag tilstår at jag har rest så mycket som någon ärlig karl i mina dar, och warit med i många äfwentyr, men aldrig såg jag maken stoj; de wände up och ned på alt som i huset war, den ena skrek, den andra swor, den tredie bröt up skåp och kistor, den fierde for up i skorsten och sökte der. I Salen stod tre stora bord dukade, dem slogo de öfwerända; Musicanterna kommo och blefwo förskräckte, de måste gå sin wäg, och fingo intet så mycket som en sup Bränwin en gång. Pigorna lupo som de nyß hade fått ögon: Drängarna söpo och skrattade, Rondon swor, och Robin skrek.

ISABELLE.

Än den käre Gubben Damon, hwad giorde han?

JAS-

JASMIN.

Han lyfte sina händer up til Himmelen och suckade; jag kan aldrig tro, sade han, at hon skulle begått en sådan last. Anteligen, när Robin swor at det war sant, så wiste han intet hwad han skulle säga.

LISETTE.

Ach! se här kommer Er Far, låt oß löpa.

ISABELLE.

Nej, det giör jag intet, ty jag är oskyldig. (Jasmin löper ut)

Tredje Inträdet.

RONDON. De förre.

RONDON.

Du utförskumade slinka, du liderliga stycke! du skenheliga tossa, hwad har du giordt? huru har du burit dig åt? wacker Mamse!! hwar är den slinken som du har haft här hos dig? säg fort! hwart har han tagit wägen? jag skal lära dig din sluna; fort! fort! swara! känner du honom?

ISABELLE.

Nej, min Far!

RONDON.

Hwad nej? hwad nej, min Far? jag skal komma dig til swara annat än nej, när du talar wid mig. Fort! bekän sanningen.

ISABELLE.

Min kära Far! jag wil gerna bekänna altsammans.

RONDON.

Ja! min kära Far! min kära Dotter! jag skal lära dig bli mink, jag.

ISABELLE.

Jag utber mig endast den nåden, at i eusamhet få tala wid Herr Damon et ögnableck.

RONDON.

Wid Damon! hwad skal det betyda? nej tack, du skal tala wid mig, heter det.

ISABELLE.

Jag har en angelägen hemlighet at säga honom, hwarpå både hans och Er wälfärd beror. Sen wil jag i alt underkasta mig min Fars wilja och behag.

RONDON.

Nå, må giöra då, du skal få tala wid honom; men sen skal du se at jag skal . . . . (Går ut.)

Fierde Inträdet.

ISABELLE. LISETTE.

ISABELLE (a part.)

Nej! käre Damon, om jag nu kunde röra dit hierta. Jag wäntar nu här antingen lifwet eller döden. (Til Lisette.) Hör hit! (Son hwiskar henne i öret.)

LISETTE.

Det skal ske som Fröken befaller. (Går ut.)

Femte Inträdet.

DAMON. ISABELLE.

ISABELLE (på kn.)

Tillåt mig at tala några ord för Edra fötter!

DAMON (lyfter up henne.)

Min Fröken! giör intet förakt af mig.

ISA-

ISABELLE.

Låt mig få kalla Er min Far!

DAMON.

Hwem? Ni!

ISABELLE.

Ja, jag fördristar mig at tro, det jag har förtient at wara Ert barn.

DAMON.

Wet Ni då intet hwad för rykte man hör om Er?

ISABELLE.

War min domare och tillika min förswarare. Jag fördristar mig at giöra Er en samwetsfråga: Har Ni icke tilförene älskat Er Son Leander?

DAMON.

Jo wißerligen! men efter han så skändeligen har föraktat min kärlek, så har jag ock aldeles slutit honom utur mit Faders hierta.

ISABELLE.

Hwad skulle Ni wäl giöra, om han på denna stunden skulle komma, och kasta sig ner för Edra fötter, och med tårar be Er om förlåtelse? hade Ni wäl hierta til at utan barmhertighet stöta honom ifrån Er?

DAMON.

Min Fröken! kom ihog at Ni med detta Ert tal förnyar min sorg; huru kan jag hoppas sådant? min Son är antingen död, eller lefwer uti förhärdelse. Om han hade den ringaste gnista af dygd, så hade han wäl långesedan warit här.

ISABELLE.

Han lärer innan kort komma, och jag är försäkrad at han lär beweka Er.

DAMON.

Men hwem kan försäkra mig derom?

ISABELLE.

Hans egit hierta.

DAMON.

Nej, nej, en olyckelig Far fär intet lof at hoppas så mycket godt. Jag tilstår, jag älskade honom mycket, det skola mina tårar witna. Ach! om han lefde och wore kommen på rätta wägen. Wet Ni något om honom, så dölg intet längre för mig?

ISABELLE.

Jag wil då berätta Er, at Er Son Leander - - -

Siette Inträdet.

RONDON. ROBIN. Fru CROUPILLAC. ISABELLE. LEANDER. Wakt.

ROBIN.

Friskt, friskt! ingen pardon, hugg honom i lufwen.

RONDON.

Låt se at Ni har courage, Ni är ju sex stycken emot en.

LEANDER.

Om Ni rör mig, så sticker jag ner Er på stunden. (Drifwer ut dem alla, blir warse sin Far, kastar ifrån sig Wärjan, och faller på knä för honom.) Ach Himmel! hwar är jag? der är min Far.

DAMON (bestört.)

Hwad ser jag?

LEANDER.

En olyckelig Son, som för Edra fötter tigger om nåd.

ISA-

ISABELLE (til Robin.)

Se! här är den, som har giordt Er så mycken oro.

ROBIN.

Är det min Bror?

Fru CROUPILLAC.

O Himmel?

LEANDER.

Fäll nu min dom; jag wäntar här lifwet eller döden.

DAMON.

Hwem har fördt dig hit, min Son, i et sådant tillstånd?

LEANDER.

En upriktig ånger och en ren kärlek.

ISABELLE (på kn.)

Se! här Edra barn för Edra fötter; förlåt honom, min Far!

LEANDER.

Mina tårar ha warit mäktiga at beweka Fröken til förbarmande, efterfölg nu hennes exempel min kära Far, wis et Faders hierta! förskint intet ifrån Er Ert egit blod, tag mig an för Er Son: så länge Himmelen unnar mig lifwet, skal jag söka at giöra mig en sådan nåd wärdig Men ach! Ni wänder bort Ert ansikte, och wil intet se en olyckelig Son, kunna intet mina tårar röra Er? Nå wälan, jag ser nu min dom, döden skal snart skilja mig . . . .

DAMON (tar honom i famn.)

Ack min Son! om en ren dygd är rådande i dit hierta, så är alt förlåtit, och jag är din hulda Far,

ISABELLE.

Och jag får då genom ägta kärlek intil döden bli

med

med honom förenad. Låt den knut, som knöts i wår barndom, härigenom bli förnyad. Utaf Er Egendom begär han ingen ting: det lilla som jag äger, är alt nog för oß bägge.

RONDON.

Ach! hwad oförmodelig ändring!

ROBIN.

Och jag spelar här en underlig role. Sapperment! hwad för Bror jag har fått.

DAMON.

Ja, min Son! denna din Bror war förlorad, lasterna ha slitit honom utur min famn, men en upriktig ånger har gifwit mig honom igen.

ROBIN.

Men skal då den styggen komma och ta Hustrun ifrån mig?

LEANDER.

Min kära Bror, om man tänker rätt efter, så är det Ni, som har röfwat henne ifrån mig; Ni bör weta, at wi blefwo förloswade i wår ungdom, fast mit upförande har sedermera gjordt denna min Förlofning kraftlös; skal Ni, som är min egen Bror, wara den endaste som afwundas wid min lycka; behåll man mit arf, jag märker at Ni har alt för stort begär til det.

DAMON.

Nej, min Son! du är mig åfwen så kär som din yngre Bror, du skal ha dit arf oafkortat. Jag wil intet at Herr Rondon skal få en få fattig Måg.

RON-

RONDON.

Han talar som en Salomo. Ja, det låter höra sig Herr Damon!

Fru CROUPILLAC.

Nå det här war en admirabel sak för mig, på det här sättet kan jag komma mig til min Doctor Juris igen, eller huru, mit Hierta?

ROBIN.

Jo, sitt på det, så blås det intet bort; jag wore wäl rasande, om jag nu skulle lägga mig en giftsiuk Käring på halsen, sen jag mist et så ansenligt arf.

Fru CROUPILLAC.

Fy! din gemena lymmel, din smulgräter som aldrig får nog; har jag intet i löst och fast 500 gånger mer än du någonsin är wärd! har du intet både munteligen och skrifteligen lofwat at wilja ta mig? tro mig säkert, jag har ännu qwar alla dina bref, och alla dina dumma Kärleks-wisor; jag skal formera mig en Process, så at du skal ändå ta mig, förän leken lyktas: jag skal wisa dig hwad det är at löpa och narras med Fruntimmer, af min Caliber. Fort, swär nu straxt, at du wil bli min Man.

RONDON.

Kära Herr Doctor! ta henne, eljest råkar Ni illa ut, Ni slipper henne ändå intet, förr än Ni måste deran.

DAMON.

Nå, nå, min wackra Fru, låt man mig förja derföre, hon skal intet behöfwa så mycket beswär at bli gifter. War nu så goda, mina wänner, och kom in til mig, så få wi med hwarandra fägna oß öfwer min

Förlorade och igenfundne Son.

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

e-böcker från ditt bibliotek av

eBooks on Demand

digitaliserad av

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden